

ציור מונומנטאלי קלאסי, הלניסטי ורומי

Monumental Painting in Ancient Greece, the Hellenistic World and the Roman Era

0821-6157-01

סמסטר א', תשע"ד

ד"ר טלילה מיכאלי

שיעור בחירה

שעות קבלה של המרצה: יום א 9-10, בתיאום מראש

דוא"ל: michaeli@post.tau.ac.il

תיאור הקורס

ציורי הקיר המונומנטאליים מוצאים ביטוי כבר מהתקופה הפרההיסטורית, כשהם מעטרים את קירות המערות. המסורת של עיטורי קירות בארמנות, במקדשים ובקברים ממשיכה לתרבויות הקדומות במצרים ובמסופוטמיה, ואת המשכיה ניתן למצוא גם בעולם הפרה-קלאסי – המינואי והמיקני. עם זאת, הציור המונומנטאלי נעלם לחלוטין למשך כמה מאות שנים, וניצניו הראשונים מופיעים שוב רק במאה החמישית לפנה"ס. עד לפני זמן לא רב נהוג היה לראות בציור המכונה "פומפיאני" את ביטוייו של הציור ההלניסטי, אולם בשנים האחרונות התגלו ומתגלים יותר ויותר ציורי קיר מרשימים בעולם ההלניסטי, למן המאה הרביעית ואילך. וכך, הציור של ערי ה"וויזוב" כמו גם יותר ויותר ציורי קיר המתגלים חדשות לבקרים ברחבי העולם הרומי, מלמדים על התפתחות ייחודית. להתפתחות זו יש אמנם זיקה לתקדימים היווניים מחד, אך גם לגבי אלה של "המגף האיטלקי" – העולם האטרוסקי, מאידך, ומשם יצאו לדרך אמנותית חדשה. בקורס זה ננסה להתחקות אחרי התפתחות הציור בתקופות השונות, לעמוד על טכניקות היצירה שלהם, ההתפתחות הסגנונית וההיבטים האיקונוגרפיים, ולבחון את הזיקה בין הציור למבנה, לפטרון ולתקופה.

Course description:

Monumental wall paintings are known from as early as the dawn of humanity; namely, from the prehistoric decorated caves. Wall paintings are frequent in Egyptian and Mesopotamian art, decorating a variety of monuments such as temples, palaces and tombs. The same decorative tradition appears in the pre-Classical or Aegean world of the Bronze Age, where private houses as well as palaces were profusely decorated with wall paintings.

These monumental wall paintings appear to have been abandoned for several hundred years, to be rediscovered as late as the fifth c. BCE. As late as the mid-twentieth c. the so-called “Pompeian paintings” had still been considered as one of the manifestations of Hellenistic paintings; however, with the later discoveries (mainly in northern Greece and Bulgaria), deeper knowledge has been acquired regarding the place of 4th-c. BCE and onwards, monumental paintings as having had an independent development. Thus the “Vesuvian cities”, as well as other paintings discovered in Italy and worldwide, allow us to reconsider the Roman paintings in a new light, detecting their source of inspiration in both the Hellenistic world and in Etruscan art.

In this course we will follow the development of monumental paintings in the different periods, study their techniques, stylistic and iconographic aspects; and distinguish their particular qualities with regard to their different uses.

דרישות הקורס

הקורס ילווה בקריאת חובה, והציון יינתן לפי בחינה בסיום הקורס.

מרכיבי הציון הסופי

בחינה מסכמת

בחינה

הבחינה תהיה בחלקה בחינת רב ברירה (כ-50%) ובחלקה בחינה רגילה עם שאלות פתוחות (כ-50%).

נושאי הקורס (נתון לשינויים)

1	הציור הפרההיסטורי
2	הציור המצרי והמסופוטמי
3	הציור המינואי והמיקני
4	לידתו מחדש של הציור המונומנטאלי – פוליגנוטוס
5	אקפרזיס : פליניוס, לוקיאנוס ואחרים
6	הציור ההלניסטי התראקי – קזנלוק, אוסטרובה
7	הציור המקדוני – וורגינה, לפקדיה
8-9	ערי הוויזוב – פומפיי, הרקולנאום, סטאביה, אופלונטיס
10-11	ציורי קיר מחוץ לאיטליה
13-12	ציורי קיר בארץ ישראל

רשימת ספרות (נתון לשינויים)

רשימת ספרות תועבר בנפרד בתחילת הקורס